

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 10. maj 2011.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 10. maja 2011.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ČETRDESET SEDMOM ZAHTJEVU
ZA UTVRĐIVANJE KRŠENJA OBAVEZE OBJELODANJIVANJA
I DALJNI PREKID POSTUPKA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Četrdeset sedmom zahtjevu za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i daljnji prekid postupka (mart 2011. - pravilo 68)", podnesenom 19. aprila 2011. (dalje u tekstu: Zahtjev) na povjerljivoj osnovi s javnim i povjerljivim dodacima.

I. Argumenti

1. U Zahtjevu optuženi tvrdi da je Tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) tako što je propustilo da mu što je prije moguće objelodani šest dokumenata.¹ Prvi od tih dokumenata je novinski članak od 30. jula 1993. (dalje u tekstu: Članak); drugi je pismo optuženog predsjedniku Francuske od 29. jula 1993. (dalje u tekstu: Prvo pismo); treći je pismo optuženog generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija od 13. juna 1992. (dalje u tekstu: Drugo pismo); četvrti je poruka VRS-a od 21. aprila 1994. (dalje u tekstu: Poruka VRS-a); peti je izvještaj koji se odnosi na javnu izjavu koju je dao optuženi 29. novembra 1992. (dalje u tekstu: Izvještaj); šesti je Izvještaj UN-a o situaciji od 7. oktobra 1992. (dalje u tekstu: Izvještaj o situaciji) (zajedno: Dokumenti).² Optuženi tvrdi da su ti Dokumenti izgleda u posjedu Tužilaštva "više godina", ali da nisu objelodanjivani sve do marta 2011.³

2. Optuženi tvrdi da su Dokumenti oslobađajuće prirode, imajući u vidu da: (1) se u Članku izvještava o otkrivanju oružja prokrijumčarenog bosanskim Muslimanima konvojem UN-a u julu 1993., što potkrepljuje njegovu tezu da je pažljiv pregled konvoja bio obavezan i što je protivno tvrdnji da je on "protivpravno ometao protok humanitarne pomoći"; (2) Prvo pismo u suprotnosti je s tvrdnjom da je optuženi propustio da kazni zločine koje su počinili vojnici VRS-a; (3) Drugo pismo, u kom optuženi traži da posmatrači UN-a budu razmješteni po svim srpskim položajima, u suprotnosti je sa

---

¹ Zahtjev, par. 1.

² Zahtjev, par. 1 i dodatak A i F.

³ Zahtjev, par. 2.

"tvrdnjama da je provodio kampanju terora garantiranjem civila i potkrepljuje njegovu tvrdnju da je njegova *mens rea* bila da ne bi trebalo da dođe ni do kakvog granatiranja civilnih ciljeva u Sarajevu"; (4) Poruka VRS-a i Izvještaj sugerišu da je optuženi učinio sve što je bilo u njegovoj moći da bi omogućio kretanje humanitarnih konvoja, pa su stoga u suprotnosti sa tvrdnjama da je on protivpravno ometao protok humanitarne pomoći; (5) Izvještaj o situaciji potkrepljuje tvrdnju da 1992. "nacionalne vlasti nisu imale kontrolu nad lokalnim organima vlasti u opštinama poput Ilidže".⁴

3. Optuženi tvrdi da mu je ovim kasnim objelodanjivanjem Dokumenta nanesena šteta budući da nije mogao da ih procjeni prilikom pripremanja za suđenje i razvijanja ukupne strategije svoje odbrane, kao i da nije mogao da ih koristi prilikom unakrsnog ispitivanja više svjedoka koji su već svjedočili o pitanjima koja se nalaze u tim dokumentima.⁵ On stoga traži da Vijeće donese zaključak da je Tužilaštvo prekršilo pravilo 68 tako što je propustilo da što je prije moguće objelodani Dokumente.⁶

4. Kao dodatno pravno sredstvo, optuženi traži produženje prekida postupka na daljnjih osam sedmica kako bi mu se omogućilo da blagovremeno pregleda "preko 100.000 strana novih dokumenata" koji su mu objelodanjeni u martu 2011.⁷ Potkrepljujući ovu tvrdnju, optuženi napominje da mu je dodatnih 23.457 strana materijala u skladu s pravilom 68 (dalje u tekstu: Materijal u skladu s pravilom 68), koji obuhvata navedene Dokumente, kao i 88.955 strana materijala u skladu s pravilom 66(B) (dalje u tekstu: Materijal u skladu s pravilom 66(B)) objelodanjeno u martu 2011., i tvrdi da bi produženje prekida postupka od osam sedmica bilo proporcionalno prethodnim prekidima koje je nalagalo Vijeće kada je velika količina materijala objelodanjivana odbrani.⁸ Optuženi zasniva svoj zahtjev na procjeni da je toliko vremena potrebno njegovom timu za pregled materijala u skladu s pravilom 68 i pravilom 66(B).⁹

5. Dana 27. aprila 2011. Tužilaštvo je podnijelo "Odgovor tužilaštva na Karadžićev četrdeset sedmi zahtjev za utvrđivanje kršenja obaveze objelodanjivanja i daljnji prekid

---

⁴ Zahtjev, par. 1, 4.

⁵ Zahtjev, par. 6-7.

⁶ Zahtjev, par. 9.

⁷ Zahtjev, par. 3, 10.

⁸ Zahtjev, par. 3, 9.

⁹ Zahtjev, par. 10.

postupka” (dalje u tekstu: Odgovor). Ono priznaje da četiri dokumenta “sadrže materijale marginalno oslobađajuće težine”, ali tvrdi da optuženi nije bio oštećen budući da je riječ o ”duplikatima materijala koje on već posjeduje”.¹⁰ Tužilaštvo niže u tekstu iznosi argumente pojedinačno za svaki dokument.

Članak

6. Što se tiče Članka, tužilaštvo tvrdi da on sadrži informacije o tome da je HVO otkrio mogućnost da je oružje krijumčareno bosanskim Muslimanima na geografskom području koje se ne tiče ovog slučaja.¹¹ Tužilaštvo tvrdi da čak i kad bi se smatralo da Članak ima oslobađajuću vrijednost, optuženi ne bi bio oštećen njegovim kasnim objelodanjivanjem s obzirom na to da "on već posjeduje dokaze o krijumčarenju oružja, koji su neposredno relevantni za okolnosti predmeta" i da je on te dokaze već koristio prilikom svog unakrsnog ispitivanja svjedokâ Tužilaštva.¹² Na temelju ovoga ono zaključuje da je neutemeljena tvrdnja optuženog da je kasnim objelodanjivanjem Članka nanesena šteta njegovom unakrsnom ispitivanju svjedoka tužilaštva, odnosno razvijanje njegove ukupne obrambene strategije.¹³

Prvo pismo

7. Tužilaštvo tvrdi da Prvo pismo nije oslobađajuće budući da ne podriva tvrdnju Tužilaštva da je "optuženi propustio da kazni zločine za koje se tereti".¹⁴ Ono isto tako dovodi u pitanje tvrdnju da Prvo pismo pokazuje da su vojnici VRS-a u stvari bili kažnjeni za dotični incident.¹⁵ Tužilaštvo tvrdi da čak i kad bi se za Prvo pismo smatralo

---

¹⁰ Odgovor, par. 1.

¹¹ Odgovor, par. 4.

¹² Odgovor, par. 5, odnosi se na dokazne predmete D143, D190, D1030, D1031, D1032, D1126, i unakrsno ispitivanje Davida Harlanda, Anthonyja Blanburyja i Ruperta Smitha, od strane optuženog, te na KDZ182.

¹³ Odgovor, par. 6.

¹⁴ Odgovor, par. 7.

¹⁵ Odgovor, par. 8.

da ima neku oslobađajuću vrijednost, njegovim kasnim objelodanjivanjem nije se nanijela šteta optuženom, imajući u vidu činjenicu da on "već posjeduje slične dokaze koji se daleko neposrednije tiču zločina počinjenih u Sarajevu, za koje se tereti".¹⁶ Na temelju toga Tužilaštvo zaključuje da je neutemeljena tvrdnja optuženog da mu je nanesena šteta zato što je uslijed kasnog objelodanjivanja spriječen da se posluži Prvim pismom prilikom svog unakrsnog ispitivanja svjedokâ Tužilaštva, ili u razvijanju svoje ukupne obrambene strategije.¹⁷

Drugo pismo, Poruka VRS-a, Izvještaj i Izvještaj o situaciji

8. Tužilaštvo potvrđuje da Drugo pismo, Poruka VRS, Izvještaj i Izvještaj o situaciji imaju određenu oslobađajuću težinu i da su trebali biti ranije objelodanjeni optuženom.¹⁸ Međutim, ono tvrdi da je optuženi već odavno u posjedu sličnih, ako ne istih, podataka koji se odnose na ono što se nalazi u tim dokumentima i da je, prema tome, neutemeljena njegova tvrdnja da mu je kasnim objelodanjivanjem nanesena šteta.¹⁹

Zatraženi prekid postupka

9. Tužilaštvo tvrdi da je zahtjev optuženog da se prekid postupka produži za daljnjih osam sedmica neopravdan i da on neprimjereno temelji svoj zahtjev velikim dijelom na nedavnom objelodanjivanju materijala na osnovu pravila 66(B).²⁰ Ono tvrdi da je otprilike 80% materijala od preko 100.000 strana objelodanjenih tokom maja 2011. dostavljeno u sklopu odgovora na Zahtjev optuženog na osnovu pravila 66(B) i da taj materijal "ne može valjano biti dio opravdanja" za svako dodatno odgađanje.²¹ Ono tvrdi da bi, na osnovu kalkulacija optuženog, preostalih 20% materijala objelodanjenog bilo

---

¹⁶ Odgovor, par. 9, odnosi se na dokazne predmete P799, P917, P2289, D101, D683 i D825.

¹⁷ Odgovor, par. 6.

¹⁸ Odgovor, par. 11, 14, 16, 18.

¹⁹ Odgovor, par. 11-13, 15, 17. 18-19.

²⁰ Odgovor, par. 2.

²¹ Odgovor, par. 21-22.

kao oslobađajući materijal bilo kao materijal relevantan za izvođenje dokaza odbrane, moglo biti pregledano tokom otprilike sedmicu i po dana.²² Osim toga, Tužilaštvo primjećuje da je gotovo sav materijal u skladu s pravilom 68 identifikovan putem pretraga vezanih za svjedoke i da bi način na koji je objelodanjen optuženom ovome dozvolio da identifikuje dokumente relevantne za nekog konkretnog svjedoka.²³ Ono tvrdi da bi to omogućilo optuženom da lakše utvrdi prioritete za svoj pregled dokumenata "u skladu sa rasporedom svjedoka", bez potrebe za daljnjim produženjem prekida postupka od osam sedmica.²⁴

II. Mjerodavno pravo

10. Pravilo 68 Pravilnika nameće trajnu obavezu Tužilaštvu da će "odbrani objelodaniti sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe".²⁵ Kako bi se utvrdilo je li došlo do povrede ove obaveze od strane Tužilaštva, optuženi mora "iznijeti *prima facie* dokaz[e] o mogućem eksculpatornom ili ublažavajućem karakteru traženog materijala".²⁶

11. Vijeće ponavlja da bez obzira na internu praksu Tužilaštva, postoji jasna obaveza za objelodanjivanje potencijalno oslobađajućeg materijala "što je prije moguće" i da je "ova obaveza trajna i da traje i nakon izricanja prvostepene presude u nekom predmetu, kao i tokom žalbenog postupka".²⁷ Trajna priroda ove obaveze ne dozvoljava Tužilaštvu da odgađa objelodanjivanje potencijalno oslobađajućeg materijala, koji se već nalazi u njegovom posjedu ili da pribjegne praksi identifikovanja odnosno objelodanjivanja

---

²² Odgovor, par. 24. Tužilaštvo isto tako napominje da su otprilike 2.000 strana materijala na osnovu pravila 68 duplikati, imajući u vidu da su objavljeni na engleskom i na BHS-u.

²³ Odgovor, par. 24.

²⁴ Odgovor, par. 24-25.

²⁵ Odluka po zahtjevu optuženog da se odrede rokovi za objelodanjivanje, 1. oktobar 2009., par. 19, poziva se na Drugostepenu presudu u predmetu *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, 29. juli 2004., (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 267.

²⁶ *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 179.

²⁷ Odluka po zahtjevu tužilaštva za ponovno razmatranje odluke Pretresnog vijeća od 11. novembra 2010., 10. decembar 2010. (dalje u tekstu: Odluka o ponovnom razmatranju), par. 11.

takvog materijala "redovno".²⁸ Pristup koji je Tužilaštvo prethodno zauzelo pri "redovnom" identifikovanju i objelodanjanju materijala u skladu s pravilom 68 vezanih za svjedoke pokazuje propust da se udovolji višekratnim uputstvima Vijeća da se objelodanju svi materijali u skladu s pravilom 68, što je prije moguće.²⁹

12. Pravilo 68*bis* nalaže da Pretresno vijeće može *proprio motu* ili na zahtjev neke od strana da odluči o sankcijama koje se mogu nametnuti strani koja propusti da ispuni obavezu objelodanjanja u skladu s Pravilnikom. Pri (eventualnom) određivanju primjerenog pravnog lijeka, Vijeće mora ispitati da li je optuženom tim konkretnim kršenjem nanesena šteta.³⁰

13. Članovi 20(1) i 21(4)(c) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) štite prava optuženih lica kako bi im se sudilo ekspeditivno, uz puno poštovanje njihovih prava i bez nepotrebnog odgađanja. Osim toga, član 21(4)(b) Statuta nalaže da optuženi mora imati odgovarajuće "vrijeme i uslove za pripremu odbrane". Vijeće podsjeća da je odgađanje postupka vanredna mjera, koju će ono preduzeti samo ako se uvjeri da je u interesu pravde da se to učini.³¹

III. Diskusija

14. Članak izvještava o žalbi koju je vodstvo HVO-a uputilo UNPROFOR-u u julu 1993. u vezi s incidentom kada je ustanovljeno da je oružje prokrijumčareno konvojem UN-a u pratnji vojnika kanadskog UNPROFOR-a.³² Premda se čini da se ovaj incident ne odnosi na događaje koji su povezani sa optužbama protiv optuženog, Vijeće smatra da Članak ipak sadrži potencijalno oslobađajući materijal utoliko što bi mogao biti upotrijebljen da potkrijepi tvrdnju optuženog da su konvoji UN-a korišteni za

---

²⁸ Odluka o ponovnom razmatranju, par. 13.

²⁹ Odluka o ponovnom razmatranju, par., 10, 12.

³⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 179; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 268.

³¹ Odluka po zahtjevu optuženog za peti privremeni prekid postupka, 17. mart 2011. (dalje u tekstu: Odluka o petom prekidu), par. 6; Odluka po zahtjevu optuženog za odgađanje postupka, 18. august 2010. (dalje u tekstu: Odluka o odgađanju postupka), par. 5.

³² Zahtjev, Dodatak A.

krijumčarenje oružja bosanskim Muslimanima, i da, prema tome, on nije iz protivpravnih razloga opstruirao njihov prolaz. Vijeće prema tome zaključuje da je Tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika kada je propustilo da objelodani Članak optuženom što je prije moguće.

15. Prvo pismo sadrži izjavu optuženog da su organi vlasti bosanskih Srba "smjesta pokrenuli istragu" o jednom napadu na bazu UNPFOROR-a, kao i njegove garancije da su osumnjičeni za sudjelovanje u tome uhapšeni i da će biti kažnjeni u skladu sa zakonom, ako se dokaže da su bili odgovorni.³³ Premda Prvo pismo ne ukazuje na to koje mjere su bile zaista preduzete kako bi se kaznili odgovorni, ono je ipak donekle u suprotnosti sa tvrdnjama da je optuženi propustio da preduzme mjere za kažnjavanje krivičnih djela koje su počinili ljudi pod njegovim zapovjedništvom. Vijeće prema tome zaključuje da je Prvo pismo potencijalno oslobađajuće i da je Tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika kada je propustilo da ga objelodani optuženom što je prije moguće.

16. Tužilaštvo je potvrdilo da Drugo pismo, Poruka VRS, Izvještaj i Izvještaj o situaciji imaju oslobađajuću vrijednost. Na toj osnovi i nakon što je samo izvršilo pregled tih dokumenata, Vijeće zaključuje da su oni potencijalno oslobađajući i da je Tužilaštvo prekršilo obavezu da u skladu s pravilom 68 Pravilnika objelodani ta četiri dokumenta optuženom čim što je prije moguće.

Procjena štete

17. Iako je Tužilaštvo prekršilo obavezu objelodanjivanja u skladu s pravilom 68 tako što je sa zakašnjenjem objelodanilo Dokumente koji se navode u Zahtjevu, Vijeće zaključuje da tim kršenjima optuženom nije nanesena nikakva šteta. Da bi došlo do tog zaključka, Vijeće je pregledalo primjerke dokumenata koje je identifikovalo Tužilaštvo i uvjerilo se da je optuženi već posjedovao više tih dokumenata i služio se njima, što

---

³³ Zahtjev, Dodatak B.

upućuje na to (1) da konvoji jesu bili korišteni za krijumčarenje robe i oružja,³⁴ (2) da su istrage bile obećane, odnosno da su ih o pojedinim incidentima vodili organi vlasti bosanskih Srba,³⁵ (3) da je optuženi naredio VRS-u da omogući slobodan prolaz humanitarnim konvojima,³⁶ i (4) da je vodstvo bosanskih Srba na Palama imalo poteškoća sa kontroliranjem lokalnih vlasti.³⁷

18. Osim toga, Tužilaštvo navodi da je u avgustu 2009. objelodanilo dokument u kojem su bile informacije identične onima u Drugom pismu u vezi sa prekidom vatre koji je u junu 1992. objavio optuženi, kao i njegov zahtjev da se posmatrači UN-a rasporede na položaje bosanskih Srba.³⁸ Slično tome, podaci sadržani u Poruci VRS-a o nalogu koji je izdao optuženi aprila 1994. dozvoljavajući slobodan prolaz humanitarnim konvojima očigledno je u drugačijem formatu objelodanjen optuženom u oktobru 2009.³⁹ Imajući u vidu da optuženi već posjeduje materijal konzistentan s pitanjima sadržanim u Dokumentu, a u nekim slučajevima i relevantniji, Vijeće zaključuje da kasnim objelodanjivanjem optuženom nije nanesena nikakva šteta. Kao što je Vijeće već prethodno zaključilo, ako novoobjelodanjeni dokument ne doprinosi ničim novim materijalu koji je već dostupan optuženom, čak ako je taj dokument potencijalno oslobađajući, teško je zaključiti da je negativno utjecalo na njegovo unakrsno ispitivanje svjedokâ ili na razvijanje njegove generalne obrambene strategije, ili da je rezultiralo nanošenjem štete.⁴⁰

---

³⁴ Odgovor na zahtjev, par. 5, odnosi se na dokazne predmete D143, D190, D1030, D1031, D1032, D1126, kao i na unakrsno ispitivanje Davida Harlanda od strane optuženog (10. maj 2010., T. 2169-2172; 11. maja 2010., T. 2352-2353 (zatvorena sjednica)), Anthonyja Banburyja (16. marta 2011, T. 13452-13456), Ruperta Smitha (11. februara 2011., T. 11642-11648) i KDZ182 (10. marta 2011., T. 13116-13118).

³⁵ Odgovor na zahtjev, par. 9, odnosi se na dokazne predmete P799, P917, P2289, D101, D683, D825 i na unakrsno ispitivanje Michaela Rosea (6. oktobar 2010., T. 7344-7346, 7364-7368), Rupert Smith (10. februar 2011., T.11528-11531), i Adrianusa van Baala (27. oktobar 2010, T. 8454-8455) od strane optuženog.

³⁶ Odgovor na Zahtjev, par. 16-17.

³⁷ Odgovor na Zahtjev, par. 18-19, odnosi se na dokazne predmete D541, D540 i D92.

³⁸ Odgovor na Zahtjev, par. 11-13.

³⁹ Odgovor na Zahtjev, par. 14-15.

⁴⁰ Odluka po zahtjevima optuženog broj četrdeset tri do četrdeset pet u vezi s kršenjem obaveze objelodanjivanja, 8. april 2011., par. 29.

Traženi prekid postupka

19. U "Odluci po zahtjevu tužilaštva za ponovno razmatranje odluke Pretresnog vijeća od 11. novembra 2010.", od 10. decembra 2010. (dalje u tekstu: Odluka o ponovnom razmatranju), Vijeće je Tužilaštvu naložilo da identifikuje i optuženom objelodani materijale u skladu s pravilom 68, kako slijedi:

(i) materijale na osnovu pravila 68 iz tekućih i povezanih okončanih predmeta koji se odnose na period prije donošenja Odluke, do 23. decembra 2010. godine, (ii) materijale na osnovu pravila 68 pronađene tokom pretraga koje su zaključene, ali čiji se rezultati još uvijek pregledaju, do 31. januara 2011. godine, (iii) materijale na osnovu pravila 68 identifikovane u pretragama koje se "sada provode", do 28. februara 2011. godine, i (iv) materijale na osnovu pravila 68 identifikovane prilikom pretraga u vezi sa svjedocima za sve svjedoke tužilaštva, do 18. aprila 2011. godine.⁴¹

20. Vijeće je postavilo ove rokove zato što je Tužilaštvo tvrdilo da ne može zadovoljiti prethodni rok od 17. decembra 2010. za potragu i objelodanjivanje svih potencijalno oslobađajućih materijala u njegovom posjedu.⁴² Krajnji rok za objelodanjivanje "materijala identifikovanog prilikom pretraga u vezi sa svjedocima" donesen je kasnije, 31. marta 2011., od strane Vijeća.⁴³ Ovaj krajnji rok doveo je do objavljivanja materijala u skladu s pravilom 68, koji se navodi u Zahtjevu.

21. Vijeće je konkretno uočilo da odbrana nema pravo "da pregleda sav materijal na osnovu pravila 66(B) koji joj je dostavljen prije izvođenja dokaza u predmetu" i da rok na osnovu pravila 66(B) i dostava materijala koja uslijedi ne trebaju biti korišteni kao osnov za odgađanje suđenja.⁴⁴ Iz toga slijedi da će pri procjeni toga da li je daljnji prekid postupka opravdan Vijeće uzeti u obzir samo 23.457 strana materijala na osnovu pravila 68 a ne 88.955 strana materijala na osnovu pravila 66(B) koji je objelodanjen optuženom u martu 2011.

---

⁴¹ Odluka o ponovnom razmatranju, par. 17.

⁴² Odluka o ponovnom razmatranju, par. 15.

⁴³ Odluka po zahtjevu optuženog za četvrti privremeni prekid postupka, 16. februar 2011. (dalje u tekstu: Odluka o četvrtom prekidu), par. 13-14.

⁴⁴ Odluka po zahtjevu optuženog za dodatno vrijeme za pripremu unakrsnog ispitivanja Momčila Mandića, 2. juli 2010., par. 9.

22. Iako je Vijeće tvrdilo da "nije neophodno odgađati suđenje kad god optuženi dobije novi materijal na osnovu pravila 68", ono je prekinulo postupak kada je smatralo da velika količina materijala objelodanjenog u skladu s pravilom 68 opravdava prekid da se optuženom "omogući da ima dovoljno vremena da pregleda i uklopi taj materijal, ukoliko to bude potrebno, u svoju pripremu za suđenje".⁴⁵

23. Pri procjenjivanju prethodne grupe materijala sa zakašnjenjem objelodanjenih optuženom u skladu s pravilom 68, Vijeće je zaključilo da je Tužilaštvo dostavilo popratni indeks, koji iako od pomoći, "ne može zamijeniti detaljan pregled sveg materijala koji bi sproveo sam optuženi [...] kako bi se uvjerio u prirodu njegovog sadržaja i utvrdio sadrži li ikakve informacije koje su oslobađajuće ili su na drugi način značajne za njegovu odbranu".⁴⁶ Međutim, u ovom slučaju, materijal u skladu s pravilom 68 opisuje se kao materijal "u vezi sa svjedokom" i, prema Tužilaštvu, objelodanjen je na način koji bi omogućio optuženom da identifikuje koji dokumenti se tiču predstojećih svjedoka i da prema tome utvrdi svoje prioritete pri pregledu tih dokumenata. Dok klasifikacija materijala na osnovu pravila 68, kako ju je izvršilo Tužilaštvo, ne može zamijeniti detaljan pregled svakog pojedinog objelodanjenog dokumenta koji bi izvršio sam optuženi, ona ipak omogućuje njegovom timu da usmjeri pažnju na prvi pregledani materijal koji je identifikovan kao najrelevantniji za predstojeće svjedoke.

24. Osim toga, pri utvrđivanju da li je opravdano produženje prekida postupka, kao i dužina tog prekida, Vijeće je imalo u vidu tvrdnju optuženog da otprilike 2.000 strana materijala u skladu s pravilom 68 predstavlja duplikate, s obzirom na činjenicu da su objelodanjeni i na engleskom i na BHS-u, kao i činjenicu da bi, prema kalkulacijama optuženog, njegovom timu bilo potrebna otprilike sedmica i po dana kako bi pregledao sav materijal u skladu s pravilom 68. Imajući u vidu te faktore, Vijeće zaključuje da je u interesu pravde da se sadašnji period prekida produži za još sedmicu dana kako bi se omogućilo optuženom i njegovom timu da pregledaju materijal u skladu s pravilom 68, i uklope ga, ako to bude potrebno, u svoje pripreme za suđenje, koje su u toku.

---

⁴⁵ Odluka po dvadeset drugom, dvadeset četvrtom i dvadeset šestom zahtjevu optuženog u vezi s kršenjem objelodanjivanja, 11. novembar 2010., par. 40; Odluka po tridesetom i trideset i prvom zahtjevu optuženog u vezi s kršenjem objelodanjivanja, 3. februar 2011., par. 13; Odluka o četvrtom prekidu, par. 12; Odluka o petom prekidu, par. 9.

⁴⁶ Odluka o prekidu postupka, par. 6; Odluka o četvrtom prekidu, par. 11.

25. Ovaj daljnji prekid i ometanje suđenja naglašavaju činjenicu da je Tužilaštvo, u skladu s pravilom 68, moralo što je prije moguće objelodaniti sve materijale koje posjeduje, uključujući i "materijal u vezi sa svjedocima", i doprinose zabrinutosti Vijeća zbog načina na koji je Tužilaštvo pristupilo svojim obavezama objelodanjivanja u ovom predmetu.

IV. Dispozitiv

26. Iz gorenavedenih razloga, Vijeće na osnovu pravila 54, 68 i 68*bis* Pravilnika ovim djelimično **ODOBRAVA** Zahtjev, i:

- a) većinski **ZAKLJUČUJE**, uz suprotno mišljenje sudije Kwona,⁴⁷ da je Tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika o poštovanju obaveze objelodanjivanja dokumenata koji se navode u Zahtjevu;
- b) **NALAŽE** da se po završetku prekida koji je u toku postupak odgodi na još sedmicu dana, tako da će se nastaviti u ponedjeljak, 30. maja 2011.; i
- c) **ODBIJA** zahtjev u svim drugim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 10. maja 2011.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

---

⁴⁷ Sudija Kwon upućuje na svoje Djelomično suprotno mišljenje u Odluci po zahtjevima optuženog broj trideset sedam do četrdeset dva u vezi s kršenjem obaveze objelodanjivanja uz Djelomično suprotno mišljenje sudije Kwona, 29. mart 2011.